

ez zen erraza jokaera berriak ezarri nahi zuen kultur politika hautatzea. Hala ere, kultur gidari berriek bortizki bultzatu zuten egitasmoa, behar izan zenean (867) Erroman ere beren tesi nazionala defendatuz. Literatur tresna bihurtuko da, beraz, bulgariara, azken finean Estatu finkatu berriaren kultura egin dezan: 893ko Kontzilioan idazkera eslaboa ofizialtzat emango du Simeonek (893-927). Greziera eta latinarekin parekaturik geratzen da proto-bulgariara, Estatuaren eta Eliza nazionalaren eskuetan Bulgariaren herrigintzaren fagoretan. Horrela kulturak eta hizkuntzak, alfabeto eta idazkera baten bidez lagundu zioten ez Bulgariako herriaren nortasunari bakarrik, baita geroago Errusiari berari ere. ■ *Joseba Intxausti.*

«Bizkaya por su independencia»

Lau gudu eginik ditugu bizkaitarrok geure nortasuna zaintzearren, geure independentzia. «Cuatro glorias patrias»: Arri-gorriagakoa, Gordexolakoa, Otxandiokoa, Mungiakoa. Gaur ere gure nortasuna arriskuan dago: bostgarrena egin behar dugu orain, Lakuakoa, Gasteizko Lakuakoa. Indar zentralistaren aurka, Eusko Jaurlaritzaren kontra. Nola onar gu Jaurerri ginean, Gaztelari saldu zitzaizkion probintzianoen eta arabarren parean —eta ia azpitik— egotea gaur?

Garbi dago: Bizkaiaren nortasuna zaintzeko, independentzia beste biderik ez dugu. «Bizkaya por su independencia». *Sabin* bat bizkaitarrek *egindako* guduez ari bazen, beste SABIN hau *eginbeharrekoaz* ari da:

«(...) *Bizkaia* leenago be *Jaurerria* izan zan, eta probintzianoak eta arabarrak Gaztelari euren buruak eskeini eutsezan garaietan be, geure nortasuna zaintzen jarraitu genduan. Bizkaiko nortasuna zaintzeko, eta *bizkaiera geure nortasunaren atalik nagusienetarikoa* dogu, *bide bakar* bat gelditzen jaku: *Bizkaia*k *Eusko Jaurlaritzatik* urten eta bertoko *premineri bere eskuarteaz* lagundu da giola. Bizkaitarrok, *euskerearen onerako, independentzia* eskatu bear ote dogu ba?»

Deia-n, «Igandero-Deia» orriko «Bizkaitarrok bizkaieraz (VI)» saillean SABIN delakoak orain dela gutxi, idatzi ditu hitz aber-tzale eta euskaltzale hauek.

Uste baino ere «independentista» gehiago dugula, gero, in-guruan! Bizkaitarrok orain, oraintsu arabarrak (Gebara buru dela), eta aspaldidanik nafarrak. Ikusten nago, martxa honetan Gipuzkoa bakarrik izango da Euskadi. Eta berau ere ez pro-blemarik gabe, zeren eta Bizkaiaren independentzia «euskerearen

(=bizkaieraren) onerako» baldin bada, zer egin behar dugu Gipuzkoan bizkaieraz mintzatzen diren Eibar, Bergara, Oñati, Arrasate eta beste hainbat herrirekin?

Baina probintzianoen problemak probintzianoentzat utz ditzagun. Lot gakizkion geure arazoari. Probintzianoekin eta beste euskaldun-mota batzuekin luzaro bizi izan arren, bizkaitarra naiz neu ere, nahiz eta, itxura denez, ez horren sutsua, beroa eta radikalak. Nere eritzi epelek, erreformistek, moderatuek izango ahal dute baliorik!

Lehenengo eta behin esan behar dut arazoa linguistikoa dela, eta ez beste deus. Zertara datoz orduan «independentziak»? Zer esan nahi du bizkaierari Gobernuak eman behar dion tratamenduak «dirua»ren eta «autarkia»ren neurrikoa izan behar duela eskatzeak?

Gero, bizkaierak problemak ditu, bai, eta ezagutzen ditugu, agian SABINEk bezain ongi ez bada ere. Nik bi ikusten ditut (zeren eta euskara batuaren aldrean bizkaiera hil behar dela —edo hilko dela— esatea ez da problema, hori astakeria da): lehen problema, bizkaieratik baturanzko bidearena da, nola egin prozesu hori irakaskintzan bereziki. Eta hori arazo pedagogikoa da. Bigarren problema, ordea, batasun-ereduarena da. Alegia, euskarak eraman duen prozesuan bizkaiera baztertuegi utzi dugula. Geure erruz. Bizkaierak ez du eman eman behar zuena. Geure erruz. Ba, eman dezala, eta lehenbailehen.

Nola?

Izan gaitzen praktiko: jendea bildu egin behar da, proposamenak egin, zehatzak, egingarriak; erabaki zer sartu beharko litzatekeen, zer promozionatu beharko litzatekeen irakaskuntzan nahiz literaturan; zerrendak egin. Kanpaina bat antolatu.

Baietz jarraitailerik izan euskal irakasle eta idazle on artean! ■ *Joan Larrinaga.*

Euskararen Aholku-Batzordea dela eta

1982ko otsailaren 16an izendatu zituen Gobernuak «Euskararen Aholku-Batzorde»ko partaideak. Hauek dira 17 batzordekideon izenak: Lino Akesolo, Jesus Altuna, Patxi Altuna, Jose Mari Aranalde, Luis Alberto Aranberri, Joseba Arregi, Jesus Eguskitza, Pako Garmendia, Jean Haristchelhar, Ander Manterola, Koldo Mitxelena, Jose Antonio Obieta, Josu Oregi, Juan San Martin, Ibon Sarasola, Jose Mari Satrustegi, Mikel Zalbide. Eta otsailaren 25ean eratu zuen ofizialki Batzordea Lehen-dakariak.